

§ 23

Riktlinjer för betesmark

KSN-2019-03972

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** godkänna förslag till riktlinjer för betesmark i Uppsala kommun.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Sammanfattning

Riktlinjer för hur Uppsala kommun hanterar sin betesmark har tidigare inte funnits. Detta ärende redogör bakgrund och förslag till nya riktlinjer som är framtagna och beskriver de aspekter som beaktats under utformningen. De nya riktlinjerna som föreslås att antas är framtagna för att kunna hantera kommunens betesmark effektivt, ekonomiskt, enhetligt och tydligt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 14 januari 2020
- Bilaga 1, Riktlinjer för betesmark

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2020-01-14

Diarienummer:
KSN-2019-03972

Handläggare:
Arvid Örde

Riktlinjer för betesmark

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna förslag till riktlinjer för betesmark i Uppsala kommun

Ärendet

Riktlinjer för hur Uppsala kommun hanterar sin betesmark har tidigare inte funnits. Detta ärende redogör bakgrund och förslag till nya riktlinjer som är framtagna och beskriver de aspekter som beaktats under utformningen. De nya riktlinjerna som föreslås att antas är framtagna för att kunna hantera kommunens betesmark effektivt, ekonomiskt, enhetligt och tydligt.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen.

Efter en avvägning där juridiska, ekonomiska och likabehandlande aspekter sammanfogats vilket har lett till den valda utformningen av dessa riktlinjer.

Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven har beaktats i ärendet och bedöms främja områdena. De gröna näringarna i Uppsala kommun bedöms få bättre ekonomiska förutsättningar och betande djur bidrar även till rekreation och utgör ett utmärkt besöksmål för stadens barn.

Föredragning

Uppsala kommun arrenderar i dagsläget ut cirka 280 hektar betesmark. Markerna ligger ofta tätortsnära och utgör därför samtidigt populära rekreativsområden för kommuninvånarna. Den största delen av marken ägs av Uppsala kommun men kommunen förvaltar även mindre markområden som ägs av kommunägda bolag.

2013 gjordes en revision som pekade på brister i hanteringen av arrenden från kommunens sida och ett arbete med att förnya befintliga avtal påbörjades. För att komma till rätta med problemet beställdes värderingar av marker och gårdar av LRF konsult och nya avtal förhandlades fram och skrevs. Vissa valde att förnya sina avtal och vissa arrendatorer valde att avsluta sitt arrende.

Kritik kring de nya villkoren i arrendeavtalen har framförts medialt. Bland annat att värderingarna inte tar någon hänsyn till att markerna används som rekreationsområden och har störningar från stadens invånare.

Uppsala Kommun har nu valt att se över hur villkoren kan förbättras för arrendatorerna för att öka och behålla så mycket betesskötsel som möjligt i Uppsala kommun.

Arbetet har lett fram till riktlinjer som innehåller en prissänkning på Uppsala kommuns arrenden för betesmark från dagens 300-500 kronor per hektar till 1 krona per hektar.

Förslaget till riktlinjer är framtaget i syfte att främja så mycket betesskötsel som möjligt i Uppsala kommun samt att arrendatorerna ska säkerställas en likabehandling i största möjliga mån.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut beräknas ge ett inkomstbortfall från arrendeintäkter på cirka 100 000 kr per år.

Långsiktigt bedöms förslaget att ge minskade skötselkostnader för kommunen.

Genom förslag som finns i riktlinjer bedöms att fler arrendatorer fortsätter med sin verksamhet och kan behålla sina arrenden. Är inte markerna attraktiva att arrendera behöver Uppsala Kommun köpa in tjänsten och får därmed högre kostnader.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 14 januari 2020
- Bilaga 1, Riktlinjer för betesmark

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:
Mark- och exploateringschef

Datum:
2020-02-12

Diarienummer:
KSN-2019-03972

Riktlinjer för betesmark

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Upplåtelseformer.....	3
Upplåtelse tid	3
Ansvarsfördelning för stängsel.....	4
Spridning.....	4
Uppföljning	4

Inledning

Uppsala kommun arrenderar i dagsläget ut cirka 280 hektar betesmark. Markerna ligger ofta tätortsnära och utgör därför samtidigt populära rekreationsområden för kommuninvånarna. Den största delen av marken ägs av Uppsala kommun men kommunen förvaltar även mindre markområden som ägs av kommunägda bolag.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att på ett tydligt och enhetligt sätt hantera Uppsala kommuns betesmark.

Upplåtelseformer

Uppsala kommun ska upplåta sin mark genom arrende i första hand.

Följande arrendemodeller förekommer:

- Gårdsarrende (bostadshus, ekonomibyggnader samt mark ingår i arrendet)
- Sidoarrende (enbart mark och eventuella ekonomibyggnader)

I de fall det inte finns någon naturlig efterfrågan att arrendera marken men marken ändå bäst sköts med betesdjur ska uppdrag ges till leverantör via direkt eller offentlig upphandling. Val av metod beror på totalt avtalsbelopp enligt riktlinjer för upphandling och inköp.

Upplåtelse tid

Arrendeavtalen för betesmark ska upplåtas på antingen 1 eller 5 år med möjlighet till förlängning.

Vid upphandling ska kommunen verka för långa avtal för att minska administrativt arbete.

Tillsättning av arrendator

Uppsala kommun håller ingen kö med intressenter för arrenden av betesmark.

Uppsala kommun bedömer i varje enskilt fall vilken verksamhet som bäst möter det avsedda ändamålet.

Prissättning

Nästan samtliga av Uppsala kommuns betesmarker ligger tätortsnära och har olika slag av störningar från allmänheten.

För att öka samt bibehålla så mycket betesskötsel som möjligt i Uppsala kommun ska samtliga arrendeavtal för betesmark som nytecknas efter 2019-11-01 ha en avgift på 1kr/ha.

Ett krav för att mark ska arrenderas ut för 1kr/ha är att marken hålls öppen för det rörliga friluftslivet.

Ansvarsfördelning för stängsel

I dagsläget finns olika två olika lösningar på vem som står för stängselkostnader på betesmarkerna.

1. Arrendatorn svarar för kostnader för underhåll av stängsel. Jordägaren svarar för kostnader när stängslet är uttjänt och ska bytas ut. Detta gäller i naturreservat samt andra områden där kommunen valt att prioritera det rörliga friluftslivet.
2. Arrendatorn ansvarar helt för stängselkostnader. Detta gäller i områden där det rörliga friluftslivet inte bedömts ha en prioriterad ställning eller naturligt begränsade möjligheter.

Uppsala kommun ska i första hand stängsla de marker som nyttjas mest av allmänheten och där bete tillför kommuninvånarna mest mervärde.

Spridning

Kommunstyrelsen ansvarar för att policyn implementeras i den egna verksamheten.

Uppföljning

Kommunstyrelsen ska inom ramen för sin interna kontroll säkerställa att riktlinjen följs. Kommunstyrelsen följer upp riktlinjen årligen i samband med årsredovisningen.